

Rapport *Haiti at a Crossroads*: aanleiding en oorzaken van de huidige crisis

In mei publiceerden het *Bureau des Avocats Internationaux* en het *Institute for Justice and Peace* een treffende analyse over de oorzaken van de huidige politieke crisis op Haïti.

Volgens de beide organisaties heeft de crisis te maken met “het almaar falen van de Haïtiaanse leiders om hun volk te dienen, maar ook met beslissingen die door actoren buiten Haïti zijn genomen.” Met dit laatste doelen ze op de internationale gemeenschap die weliswaar veel geld ter beschikking heeft gesteld, maar zich vooral gericht heeft op het bewerkstelligen van orde en rust op korte termijn (door verkiezingen te organiseren) en heeft nagelaten structureel de rechtsstaat te versterken. De organisaties brengen de crisis als volgt in kaart (zie ook rapport [Haiti at a Crossroads](#)):

1) Wat is de directe aanleiding voor de onrust sinds de zomer van 2018?	
a) Prijsstijging brandstof	In juli 2018 kondigde de overheid een sterke stijging van de prijzen voor brandstof aan (variërend tussen de 38 en 51%). Deze prijsstijging kwam voort uit de eis van het Internationaal Monetair Fonds dat de regering haar subsidies op brandstof moest stopzetten om in aanmerking te komen voor nieuwe steun. De verhoging werd teruggedraaid als gevolg van massale protesten en eerste minister Lafontant moest aftreden.
b) PetroCaribe corruptie-schandaal	Nieuwe massale protesten begonnen na het bekend worden van grootschalige fraude door hooggeplaatste overheidsfunctionarissen met geld van het PetroCaribe fonds. Dit geld was bestemd voor sociale projecten ten behoeve van de bevolking, maar zo’n vier miljard dollar blijkt te zijn misbruikt en verduisterd. Voormalig president Michel Martelly zou hieraan mede schuldig zijn en ook zittend president Jovenel Moïse lijkt betrokken te zijn. Het onderzoek ondervindt veel tegenwerking. Niemand is tot nog toe in staat van beschuldiging gesteld.
c) Arrestatie en vrijlating huursoldaten	In februari 2019 werden zeven zwaar bewapende buitenlandse huursoldaten gearresteerd, vrijgelaten en uitgeleverd aan Amerika, waar ze gelijk in vrijheid werden gesteld. Journalistiek onderzoek lijkt erop te wijzen dat ze op Haïti waren om een met de president bevriende Haïtiaanse zakenman te beschermen bij een grote financiële transactie om geld van het PetroCaribe fonds weg te sluisen.

2) Wat zijn de actuele oorzaken van de onrust?

a) Gebrek aan mandaat vanuit de bevolking	De verkiezingen van 2016 hadden het laagste opkomstpercentage sinds het einde van de dictatuur van de Duvaliers in 1986. Slechts 20 % van de stemgerechtigde bevolking bracht haar stem uit. President Jovenel Moïse kreeg 600.000 stemmen. De protestbeweging beschuldigt de president ervan slechts de belangen te dienen van een kleine groep getrouwen (patronage) en overheidsgeld te gebruiken om hun steun te garanderen.
b) Economisch wanbeleid	De overheid heeft veel geld geleend en laten bijdrukken, waardoor de inflatie sterk gestegen is en de schulden gestegen zijn. De waarde van de gourde is met tientallen procenten gedaald. Door de politieke onrust is het overheidsbudget over 2019 nog niet goedgekeurd, hetgeen o.a. geleid heeft tot bevrozing van bepaalde hulp gelden. Diverse grote projecten zijn niet goed geleid, waardoor er veel geld verloren is gegaan. De economische malaise begint ook de midden- en bovenklasse van de samenleving te raken.
c) Straffeloosheid voor mensenrechten-schendingen	Schendingen van de mensenrechten worden niet aangepakt en bestraft, waaronder: de moordpartij in de wijk Lasaline waarbij minstens 71 mensen het leven hebben verloren; gewelddadig optreden van de politie tijdens (vreedzame) betogingen, de uitzetting van bewoners van Pèlerin 5 (in de buurt van het huis van de president) en het geweld in de wijk Grand Ravine.

3) Wat zijn de grondoorzaken?

a) Geen democratische verkiezingen	De Haïtianen hebben het vertrouwen in verkiezingen verloren. Sinds 1986 is telkens opnieuw gebleken dat er gefraudeerd werd en de uitslag beïnvloed werd door inmenging van buitenaf. Wanneer de bevolking zich wel massaal en positief uitsprak over een president (Aristide in 2000), keerde de politieke elite en de internationale gemeenschap zich tegen de keuze van het volk.
b) Afwezigheid rechtsstaat	Het Haïtiaanse justitieapparaat is door en door corrupt en heeft een chronisch tekort aan geld en menskracht. Dit leidt tot straffeloosheid. De politie is onderbemand en lijkt nauw samen te werken met bendes. Zij kan onvoldoende veiligheid bieden aan de burgers.
c) Armoede	“De diep geworteld armoede op Haïti is niet alleen het gevolg van corruptie en economisch wanbeleid door president Moïse en zijn voorgangers, maar van Haïtiaanse regeringen die de eeuwen door de belangen van de elite hebben gediend. Het is ook het gevolg van beslissingen die buiten Haïti zijn genomen en die herhaaldelijk Haïti’s economie hebben beschadigd en haar ontwikkeling heeft belemmerd.”